

Vyjádření školitele k průběhu doktorského studia a k disertační práci Mgr. Marcela Koníčka

Mýty a metamorfózy: Fantastické světy v současné japonské literatuře

Mgr. Marcel Koníček se rozhodl věnovat svou disertační práci fenoménu fantastiky v současné japonské literatuře. Na počátku musel vyřešit jednak otázku vymezení a omezení literárního materiálu tak, aby byl zvládnutelně rozsáhlý, a současně dostatečně reprezentativní, jednak problém volby vhodného teoretického rámce, mj. i vzhledem k tomu, že pojem fantastiky je v japonském kontextu ukotven jinak než v západní tradici a k danému tématu doposud neexistuje mnoho nosných literárněvědných studií. Obě tato úskalí se mu při koncipování práce i následně v průběhu jejího vzniku podařilo překonat a výsledkem je text, v němž literárněteoretická a interpretační stránka tvoří organickou jednotu.

Do doktorského studia nastoupil Marcel Koníček v akademickém roce 2018/2019, disertaci tedy předkládá na konci pátého roku svého studia (přičemž v důsledku pandemie covid-19 bylo řádné studium automaticky o půl roku prodlužováno). Od počátku jsme se s pravidelnou frekvencí (přibližně jednou měsíčně) scházeli, a to buď osobně, nebo online formou (v době jeho stáže v Japonsku). První fáze jeho studia byla věnována celkovému koncipování disertace, průzkumu relevantní sekundární literatury (japonské, anglické, české...) a hledání adekvátních konceptuálních opor. Velmi záhy začalo být zřejmé, že Marcel Koníček pro svou disertaci hledá ucelený a koherentní teoretický model fantastiky, o nějž by se mohl opřít. Ten našel v kombinaci některých teorií fantastiky, k nimž částečně přistoupil kriticky (Tzvetan Todorov, Kathryn Hume, Tereza Dědinová...), s teorií fikčních světů Lubomíra Doležela a Nancy Traill a nepřirozenou naratologií (zejm. v podání Jana Albera). Podstatné je pak především to, s jakou efektivitou promyslel jak samotné teorie, tak i jejich následné analytické a interpretační zúročení. Teoretické koncepty nejsou v jeho disertaci využity bodově či ornamentálně, nýbrž komplexně a důsledně, čímž vytvářejí příhodnou nosnou konstrukci a srovnávací rámec pro díla tak rozdílných autorů japonské literatury, jakými jsou Kenzaburó Óe, Haruki Murakami, Medoruma Šun a Tawada Jóko. Po obsáhlé teoretické kapitole text disertace sestává ze tří kapitol, srovnávajících vždy díla dvou z uvedených autorů z hlediska určitého společného tématu či aspektu (vzpoura jednotlivce proti systému; okraj / periferie; metamorfóza), a ze shrnujícího závěru. Je promyšleně komponovaný, propracovaný, pečlivě stylizovaný i editovaný, o rozsahu přes 300 normostran. Nadstandardně je doplněn jmenným a věcným rejstříkem, přičemž ten druhý umožňuje lepší orientaci po konceptuální síti textu i po jednotlivých tématech. Jelikož jsem mohl celý proces vzniku disertační práce sledovat, chtěl bych vyzdvihnout pracovitost, vytrvalost a důkladnost, s nimiž ke svému úkolu Marcel Koníček přistoupil. Jako jeho školitel mohu také konstatovat, že jsem byl v průběhu oněch pěti let svědkem jeho velkého odborného i osobního růstu.

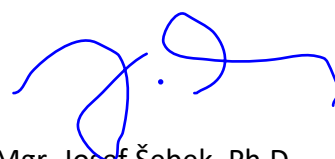
V úzké souvislosti se vznikající disertací publikoval Marcel Koníček v průběhu svého doktorského studia dvě odborné studie v recenzovaných periodikách (*Theory and Practice in English Studies*, *Nový Orient*), přednesl čtyři příspěvky na konferencích (Brno, Řím, Tokio, Praha) a v návaznosti na již odevzdanou disertaci proslavil zvanou přednášku v rámci Komparatistických střed (Praha říjen 2023). Od října 2020 do dubna 2022 pobýval na

stipendiu japonské vlády na Tokijské univerzitě, kde se aktivně zapojil do tamního akademického života, a to přes probíhající epidemii covid-19, která způsobila odklad a zkrácení původně dvouletého pobytu. V návaznosti na téma své disertace a další související odborné zájmy se nyní věnuje též překladatelské, editorské a další činnosti.

Osnovná myšlenka disertační práce Marcela Koníčka spočívá v tom, že v současné japonské literatuře funguje fantastika ve svých rozmanitých podobách jako nástroj, jehož prostřednictvím je možné tematizovat řadu problémů aktuálního světa, jejichž reprezentace v realistickém či „mimetickém“ modu by byla méně komplexní a efektivní. Fantastika umožňuje koexistenci historických, mytologických, psychologických, společenskokritických a dalších aspektů v jednom literárním textu. Marcel Koníček současně neopominul to, že tyto prózy si pohrávají s bohatými možnostmi postmoderního vyprávění, přičemž navazují na starší narativy domácí i cizí provenience. Zvláštní zmínku dále zaslouží, že doktorand i při vybudovaném náročném konceptuálním rámci vždy dokázal být práv jedinečnosti interpretovaného narativu, od okinawských povídek Medoromy Šuna po komplikované rozsáhlé romány Kenzabura Óeho, zejména *Hry na současnost*, řadící se bezpochyby k takovým sumám postmoderní literatury, jako je Pynchonova *Duha gravitace*. Zejména v případě Óeho je japonský text na hranici jazykového a kulturního rébusu, s čímž si Marcel Koníček dovedl poradit. Velmi dobře také funguje výsledná konfigurace zvolených autorů a textů – geografická (centra a okraje – Okinawa Medoromy Šuna, rozpětí mezi Německem a Japonskem u Tawady Jóko...), generační, genderová i žánrová. Z tak obsáhlého tématu, jakým je fantastika v současné japonské literatuře, se tudíž povedlo na ploše disertace co do rozpětí stylů, témat a historických a společenských referencí vytěžit maximum.

Předložená disertace Marcela Koníčka podle mého názoru splňuje veškeré nároky kladené na disertační práce na oboru Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky na FF UK a s potěšením ji proto doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 27. 12. 2023

Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

školitel